

העשרה¹

עיקרי המשנה של יוהן גוטליב פִּיכְטֵה

אחד ההוגים המרכזיים אשר השפיעו באופן משמעותי על התפתחות התפיסה הלאומית הרומנטית בגרמניה היה הפילוסוף הגרמני יוהן גוטליב פִּיכְטֵה (1762 - 1814). פיכטה ייחס לתרבות הגרמנית איכויות ייחודיות המצויות רק בה, ואשר באמצעותן יש בכוחה של התרבות הגרמנית להביא קידמה לאנושות כולה. על פי תפיסתו יש לשמֵר ולטפח איכויות אלה באמצעות חינוך, אשר יעביר את הערכים התרבותיים לדורות הבאים, ובאמצעות סגירות תרבותית שתסייע למנוע את חדירתן של השפעות תרבותיות זרות. פיכטה טען שכדי להגן על התרבות והיצירה האופייניים לעם הגרמני יש צורך בהקמת מדינה סגורה, אשר תנתק את העם הגרמני משאר העמים, אפילו בתחום הכלכלי- למעט מקרים חריגים, פיכטה התנגד למסחר הבינלאומי מפני שטען שהוא פוגע בבידוד התרבותי הגרמני, שבלעדיו לא תוכל התרבות הגרמנית להתפתח באופן טבעי. פיכטה אף טען שיש להגביל באופן חוקי את החופש של בני האדם לנסוע מארץ לארץ. פיכטה סבר שסגירות זו הכרחית כדי להגן על רוח הפולק* (העם) הגרמנית ובכך לאפשר את פריחתה של התרבות הגרמנית.

---

¹ פרק זה הוא פרק העשרה לספר "הלאומיות המודרנית וראשית הציונות" (יגאל משעול; היי סקול).